

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy
Stanowisko ds. Analiz i Statystyki

***NADWYŻKA I NIEDOBÓR SIŁY ROBOCZEJ
WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH I SEKCJI
POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD)
Raport za 2008 rok***

kwiecień 2009 r.

Opracowanie:

Stanowisko do Spraw Analiz i Statystyki (BCh)

Przedruk w całości lub w części wykorzystanie
danych statystycznych w druku dozwolone
wyłącznie z podaniem źródła

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

ul. Tamka 1

00-349 Warszawa

Spis treści

Uwagi metodyczne.....	4
Zarejestrowani bezrobotni i oferty pracy.....	6
Zarejestrowani bezrobotni i oferty pracy według sektorów ekonomicznych.....	8
Zarejestrowani bezrobotni i oferty pracy według sekcji polskiej klasyfikacji działalności (PKD).....	11

Tabele:

Tabela 1. Zarejestrowani bezrobotni według sekcji polskiej klasyfikacji działalności w końcu okresu sprawozdawczego.....	19
Tabela 2. Zarejestrowani bezrobotni według sekcji polskiej klasyfikacji działalności w końcu 2008 roku.....	20
Tabela 3. Struktura zarejestrowanych bezrobotnych według sekcji polskiej klasyfikacji działalności w końcu 2008 roku.....	21
Tabela 4. Bezrobotni według sekcji polskiej klasyfikacji działalności zarejestrowani w latach 2007-2008.....	22
Tabela 5. Oferty pracy zgłoszone do urzędów pracy w latach 2007-2008 według sekcji polskiej klasyfikacji działalności.....	23
Tabela 6. Oferty pracy według sekcji polskiej klasyfikacji działalności w końcu 2007 i 2008 roku.....	24
Tabela 7. Deficyt i nadwyżka siły roboczej według sekcji polskiej klasyfikacji działalności w latach 2007-2008.....	25
Tabela 8. Deficyt i nadwyżka siły roboczej, średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy oraz wskaźnik długotrwałego bezrobocia według sekcji polskiej klasyfikacji działalności w 2008 roku.....	26
Tabela 9. Bezrobotni poprzednio pracujący według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności w końcu 2008 roku w układzie województw.....	27
Tabela 10. Bezrobotni poprzednio pracujący według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności zarejestrowani w 2008 roku w układzie województw.....	28
Tabela 11. Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności w układzie województw.....	29
Tabela 12. Średnia miesięczna nadwyżka /deficyt podaży siły roboczej w 2008 roku według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności w układzie województw.....	30
Tabela 13. Wskaźnik intensywności nadwyżki /deficytu podaży siły roboczej w 2008 roku według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności w układzie województw.....	31
Tabela 14. Średnia liczba bezrobotnych poprzednio pracujących przypadających na jedną ofertę pracy w 2008 roku według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności w układzie województw.....	32
Tabela 15. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia wśród osób poprzednio pracujących w końcu 2008 roku według sektorów ekonomicznych i sekcji polskiej klasyfikacji działalności w układzie województw.....	33

Uwagi metodyczne

Sprawozdawczość rynku pracy jest opracowywana w ramach statystyki publicznej. W związku z tym głównym aktem prawnym jest ustawa o statystyce publicznej z dnia 29 czerwca 1995 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok i Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok.

Niniejszy raport opiera się przede wszystkim na danych dotyczących bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy, którzy poprzednio pracowali według sekcji PKD oraz informacje o ofertach pracy zgłoszonych do urzędów pracy również według sekcji PKD. Źródło danych stanowi sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy oraz załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy”. Podstawę do zakwalifikowania bezrobotnego według rodzaju działalności wykonywanej w ostatnim miejscu pracy stanowi Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 33, poz. 289, z późn. zm.).

Do bezrobotnych zaliczone zostały osoby spełniające kryteria wymienione w art 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Analizie poddano głównie zbiorowość bezrobotnych poprzednio pracujących, dla których możliwe było określenie sekcji PKD (bez działalności niezidentyfikowanej). Tym samym analiza dotyczy około 2/3 całej populacji bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy.

Informacje dotyczące wolnych miejsc pracy, które zgłoszone zostały do urzędów pracy z pewnością nie stanowią wszystkich ofert pracy, które pojawiły się na rynku. Znaczna część ofert pracy nie jest zgłaszana do urzędów pracy, ale brak jest szacunków, jakiej części ofert pracy to dotyczy. Z pewnością do urzędów nie trafia wiele informacji o wolnych miejscach pracy dla wysokiej klasy specjalistów, głównie ze względu na przekonanie, że zarejestrowani w urzędach pracy bezrobotni nie posiadają wystarczających kwalifikacji zawodowych, bądź ich umiejętności zdezaktualizowały się w wyniku długiego pozostawania bez pracy. Ponadto coraz większą rolę w poszukiwaniu pracowników spełnia internet, w którym zamieszczanych jest wiele ofert pracy. Z wymienionych powodów oferty pracy zgłoszone do urzędów pracy stanowią tylko część ofert obecnych na rynku. Ponadto oferty wykazane w załączniku 2 są niższe niż suma ofert pracy zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego roku, bo skorygowane są o liczbę ofert, które pracodawcy anulowali.

W związku z powyższym niniejsza analiza dotyczy ograniczonego zakresu danych.

W oparciu o zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, w tym przede wszystkim z wykorzystaniem zaproponowanych w ww. zaleceniach wskaźników określania deficytu i nadwyżki siły roboczej w niniejszej analizie podjęta została próba wskazania sekcji PKD, w których występuje nadwyżka lub niedobór pracowników na rynku pracy.

Podstawowe wskaźniki określania deficytu i nadwyżki siły roboczej:

Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

$\bar{B}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym roku

$\bar{O}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w danym roku

Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej określa różnicę pomiędzy liczbą zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących w danej sekcji PKD, a liczbą ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców według sekcji PKD. Przewaga bezrobotnych oznacza nadwyżkę siły roboczej, przewaga ofert pracy deficyt siły roboczej.

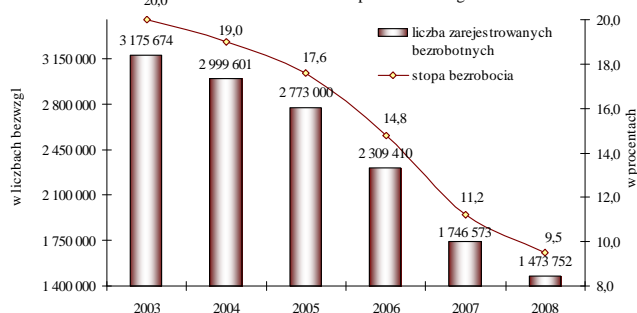
Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) $W_{n,l}^k = \frac{\overline{O}_l^k}{\overline{B}_l^k}$

$W_{n,l}^k < 0,9$ nadwyżka, $0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ równowaga na rynku pracy, $W_{n,l}^k > 1,1$ deficyt.

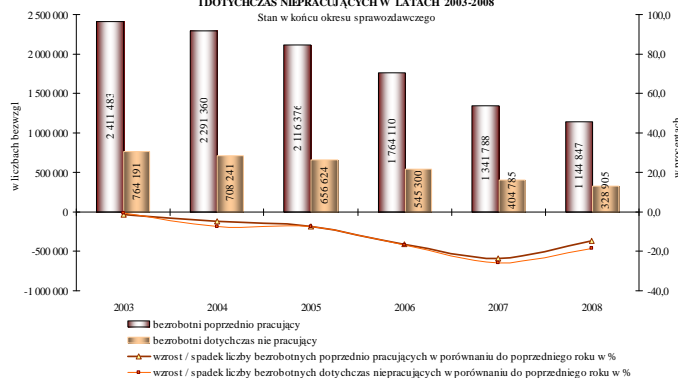
Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) określa siłę deficytu lub nadwyżki, bo oczywiście z nieznacznej przewagi ofert nie można jeszcze wnioskować o deficycie siły roboczej. Tym samym przedstawione w dalszej części kartogramy dla poszczególnych sekcji PKD opierać się będą na wartościach tego wskaźnika.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI I OFERTY PRACY

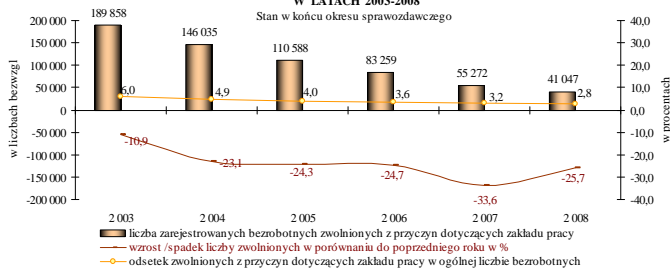
**LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH
I STOPA BEZROBOCIA W LATACH 2003-2008**
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

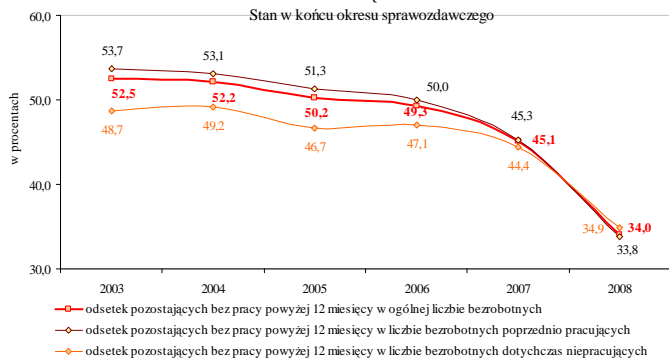
**LICZBA BEZROBOTNYCH POPRZEDNIO PRACUJĄCYCH
I DOTYCZĄCYCH NIEPRACUJĄCYCH W LATACH 2003-2008**
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

**BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYZYN DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY
W LATACH 2003-2008**
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

**ODSETEK POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY POWYŻEJ 12 MIESIĘCY
W LICZBIE BEZROBOTNYCH OGÓŁEM, POPRZEDNIO PRACUJĄCYCH
I DOTYCZĄCYCH NIEPRACUJĄCYCH W LATACH 2003-2008**
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

Dynamika spadku rejestrowanego bezrobocia, zapoczątkowana w 2003 r. do końca 2007 r., z roku na rok przybierała na sile.

W końcu 2007 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 1746,6 tys. bezrobotnych, tj. o 562,8 tys. osób mniej niż rok wcześniej (spadek o 24,4%). Wskaźnik bezrobocia wyniósł 11,2%, czyli był o 3,6 punktu procentowego niższy niż w końcu 2006 r.

Tempo spadku bezrobocia osłabło w 2008 r., kiedy to **w urzędach pracy zarejestrowanych było 1473,8 tys. osób**. Poziom bezrobocia był wprawdzie o 272,8 tys. osób niższy niż rok wcześniej, ale względny spadek wyniósł 15,6%. Był zatem o 8,8 punktu procentowego niższy niż notowany w 2007 r. (24,4% wobec 15,6%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu 2008 r. wyniosła 9,5%, wobec 11,2% w końcu 2007 r. – spadek wyniósł 1,7 punktu procentowego. Wskaźnik bezrobocia był 2-krotnie niższy niż w końcu 2003 r., czy 2004 roku.

W ogólnej liczbie zarejestrowanych w końcu ubiegłego roku było **1144,8 tys. osób poprzednio pracujących, co stanowiło 77,7% ogółu bezrobotnych**. Od 2006 r. liczba bezrobotnych poprzednio pracujących zmniejszała się wolniej w stosunku do subpopulacji osób dotychczas niepracujących.

W końcu 2008 r. poziom bezrobocia w grupie osób dotychczas niepracujących zmniejszył się o 18,7%, wobec spadku w grupie poprzednio pracujących o 14,7%.

W końcu 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 41 tys. osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, tj. o ponad 14 tys. mniej niż przed rokiem. Tym samym **w ciągu roku omawiana subpopulacja zmniejszyła się o ponad 25%**. Zmniejszył się też odsetek zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych z 3,2% w końcu 2007 r. do 2,8% w końcu 2008 r.

Osoby poprzednio pracujące wprawdzie posiadają staż pracy, ale często długotrwale pozostawanie bez pracy spowodowało utratę lub dezaktualizację posiadanych przez nich kwalifikacji i umiejętności.

W końcu 2008 r. udział pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się w ogólnej liczbie zarejestrowanych wyniósł 34% (spadek o ponad 10 punktów proc. w porównaniu do stanu z końca 2007 r.), przy czym w grupie bezrobotnych poprzednio pracujących był nieznacznie niższy - 33,8%, wobec 34,9% wśród dotychczas niepracujących.

W latach 2007-2008, liczba bezrobotnych kształtowała się pod wpływem zarówno zmniejszonego napływu, jak i spadku odpływu bezrobotnych.

W 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 2476,6 tys. bezrobotnych, tj. o 14,7 tys. mniej niż rok wcześniej (spadek o 0,6%). W tym samym czasie odpływ z bezrobocia wyniósł 2749,4 tys. osób, tj. zmniejszył się o 304,7 tys. osób (o 10%).

W liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 r. było 1798,8 tys. osób poprzednio pracujących, które stanowiły 72,6% napływu bezrobotnych w tym okresie. W porównaniu do 2007 r. napływ bezrobotnych poprzednio pracujących wzrósł o 1,7% wobec spadku napływu dotychczas niepracujących o 6,2%.

W liczbie bezrobotnych wyłączonych z ewidencji bezrobotnych w 2008 r. było 1995,7 tys. osób poprzednio pracujących, co stanowiło 72,6% odpływu bezrobotnych w tym okresie. Wyrejestrowania osób poprzednio pracujących zmniejszyły się o 8,9% w stosunku do 2007 r., przy spadku odpływu dotychczas niepracujących o 12,7%.

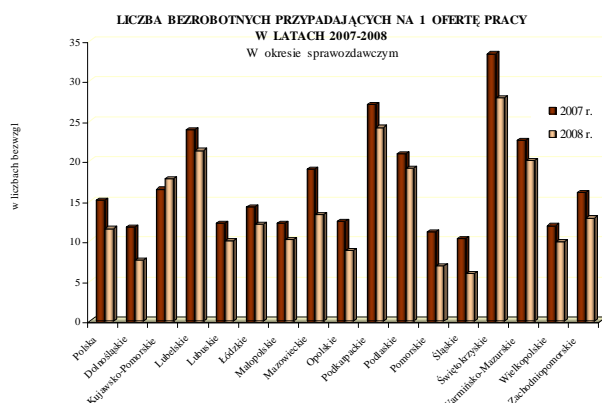
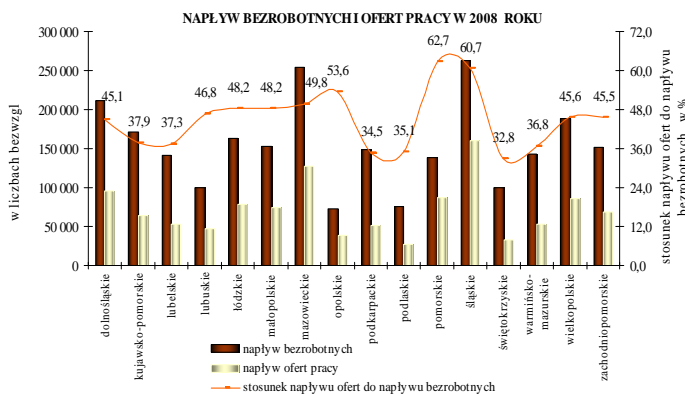
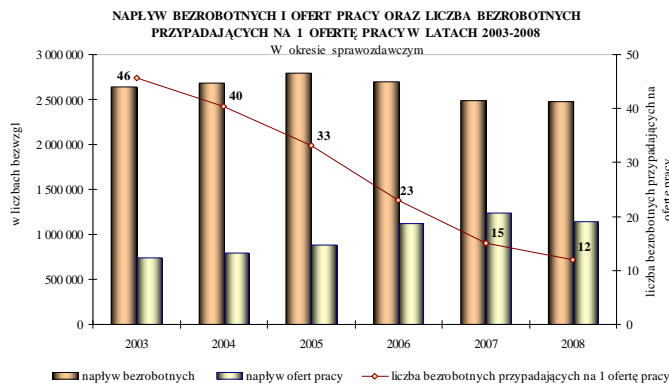
Jednym z powodów poprawy sytuacji na rynku pracy była nadal wysoka liczba ofert pracy

W latach 2002 – 2007, z roku na rok wzrastała liczba ofert pracy będących w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia. Korzystna tendencja załamała się w 2008 r. W 2008 r. do urzędów pracy wpłynęło 1142,7 tys. ofert pracy¹, tj. o 8,0% mniej niż rok wcześniej.

Oferty pracy zgłoszone w ubiegłym roku wystarczyłyby dla mniej niż połowy bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w tym okresie.

Jednak nadal wysoka liczba ofert pracy i systematyczny spadek bezrobocia powodowały, że z roku na rok notowany był spadek liczby bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy². Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w 2008 r. wyniosła 12 osób, wobec 15 osób w 2007 r.

Oczywiście kształtowanie się omawianego wskaźnika było zróżnicowane terytorialnie. Największa liczba bezrobotnych przypadająca na 1 ofertę pracy w województwie świętokrzyskim – aż 28 osób wobec 6 bezrobotnych na ofertę w województwie śląskim.

¹ Dane z miesięcznego sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

² Liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w danym miesiącu liczona jest ze wzoru:

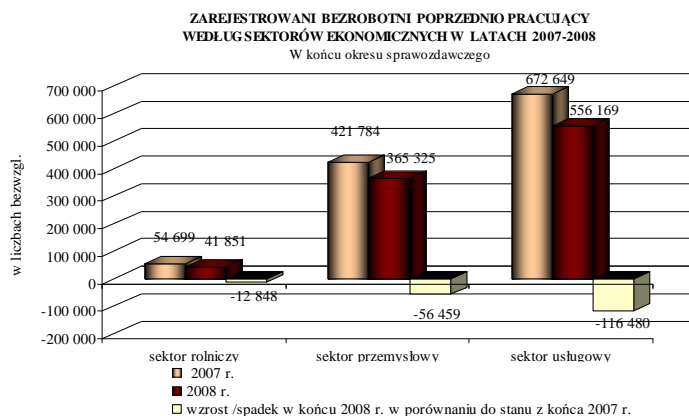
$$\frac{(\text{bezrobotni według stanu w końcu poprzedniego miesiąca} + \text{bezrobotni w końcu danego miesiąca})}{2}$$
 (oferty pracy zgłoszone w miesiącu + oferty pracy na koniec poprzedniego miesiąca)

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI I OFERTY PRACY WEDŁUG SEKTORÓW EKONOMICZNYCH

Sektory ekonomiczne:

- rolniczy – obejmuje sekcje: rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo oraz rybactwo
- przemysłowy - obejmuje sekcje: górnictwo i kopalnictwo; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; budownictwo
- usługowy - obejmuje pozostałe sekcje PKD (bez działalności niezidentyfikowanej).

Według stanu w końcu 2008 r. z liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy 41,9 tys. osób pracowało poprzednio w sektorze rolniczym, tj. o 23,5% mniej niż przed rokiem.

Najwięcej bezrobotnych pracowało poprzednio w sektorze usługowym 556,7 tys. osób, tj. o 17,3% mniej niż w końcu 2007 r.

W przeciwieństwie do 2007 r., w 2008 r. najniższy względny spadek dotyczył liczby bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze przemysłowym – 365,3 tys. osób, tj. spadek o 13,4%.

Zasadniczy wpływ na zdecydowanie wolniejszy spadek liczby bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze przemysłowym miał dynamiczny spadek liczby ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców prowadzących działalność w sekcjach zaliczanych do tego sektora oraz wzrost napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze.

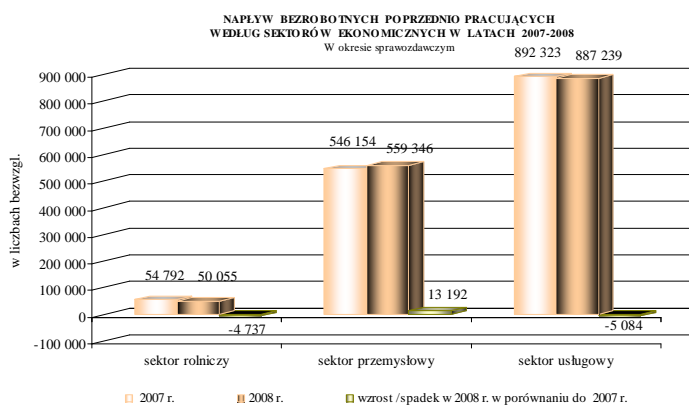
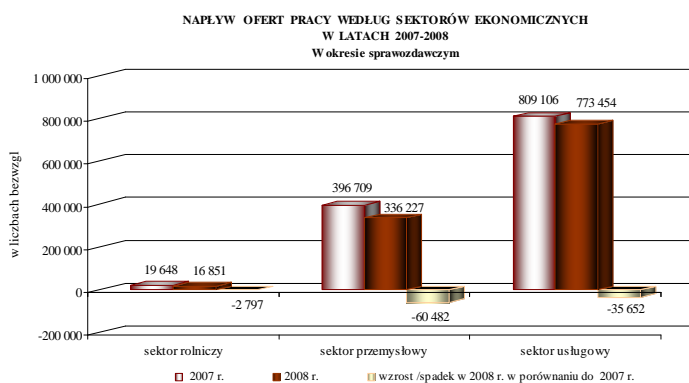
W 2008 r. pracodawcy prowadzący działalność w sektorze przemysłowym zgłosili ponad 336,2 tys. ofert pracy, wobec 773,5 tys. ofert z sektora usługowego i 16,9 tys. z sektora rolniczego.

Liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych w ubiegłym roku była niższa niż rok wcześniej i wyniosła 1126,5 tys. ofert³ wobec 1225,5 tys. – spadek wyniósł 8,1%.

Liczba ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców z sektora rolniczego zmniejszyła się o 14,2%, z sektora przemysłowego o 15,2%, a z sektora usług o 4,4%.

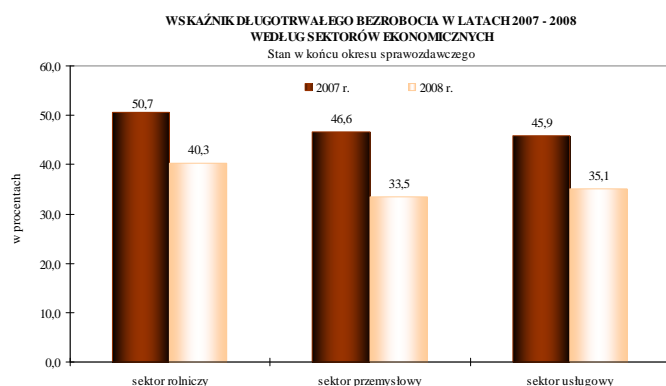
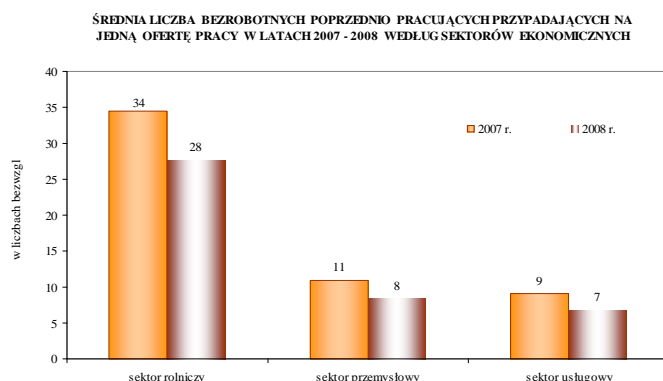
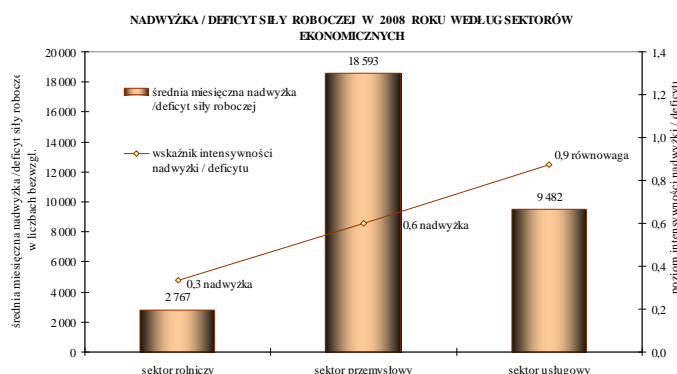
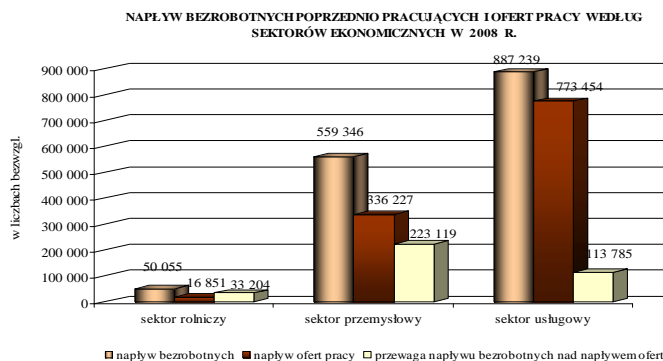
W 2008 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 887,2 tys. bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze usługowym, 559,3 tys. w przemysłowym oraz 50,1 tys. w rolniczym.

W porównaniu z 2007 r. **najwyższy względny spadek napływu bezrobotnych dotyczył poprzednio pracujących w sektorze rolniczym** (o 4,7 tys. osób, tj. o 8,6%). W sektorze przemysłowym napływ spadł o 5,1 tys. osób, tj. o 0,6%. Natomiast **liczba bezrobotnych poprzednio pracujących w sektorze przemysłowym zwiększyła się o 13,2 tys. osób, tj. o 2,4%.**

³ Dane ze sporządzanego w okresach półrocznych załącznika 2 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Porównanie liczby bezrobotnych, którzy zarejestrowali się w urzędach pracy w 2008 r. z liczbą ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie pokazuje, że w żadnym sektorze napływ ofert nie przewyższał napływu bezrobotnych. Oznacza to, że **we wszystkich trzech sektorach ekonomicznych w 2008 r. wystąpiła nadwyżka bezrobotnych.**

Średnia miesięczna nadwyżka siły roboczej wyniosła w 2008 r. 9482 w sektorze usług, natomiast w sektorze przemysłowym wynosiła 18593 i 2767 w sektorze rolniczym. Dane te wskazują na fakt istnienia nadwyżki, ale dopiero wskaźnik intensywności pozwala na określenie czy w danym sektorze faktycznie mamy do czynienia z nadwyżką siły roboczej, czy raczej na rynku występuje równowaga.

Najkorzystniej wyglądała sytuacja w sektorze usług, w którym liczba ofert pracy była najbardziej zbliżona do napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tym sektorze.

W 2008 r., podobnie jak rok wcześniej, najkorzystniejsza wartość wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu wystąpiła w sektorze usług, gdzie przyjął on wartość 0,9, co oznacza, że w sektorze tym można mówić o równowadze na rynku pracy.

W sektorze przemysłowym poziom nadwyżki wyniósł 0,6, ale znacznie gorzej wyglądała sytuacja w sektorze rolniczym, gdzie omawiany wskaźnik przyjął wartość 0,3.

Średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy zgłoszoną do urzędu pracy zmniejszyła się we wszystkich sektorach.

Najmniej bezrobotnych poprzednio pracujących w danym sektorze przypadało na 1 ofertę pracy (zgłoszoną przez pracodawców prowadzących działalność w tym sektorze) **w usługach- 7 osób na 1 ofertę, wobec 9 w 2007 r.**

W sektorze przemysłowym omawiany wskaźnik wyniósł 8 osób (wobec 11 w 2007 r.), a w rolniczym 28 osób (wobec 34 osób).

Kształtowanie się napływu bezrobotnych i ofert pracy poza faktem, że ma wpływ na poziom bezrobocia w poszczególnych sektorach, oddziałuje również na czas pozostawania bez pracy. **Wskaźnik długotrwałego bezrobocia zmniejszył się we wszystkich sektorach.**

Zdecydowanie najkorzystniej wygląda sytuacja w sektorze przemysłowym. W końcu 2008 r. **odsetek pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się wśród poprzednio pracujących w sektorze przemysłowym wyniósł 33,5%, podczas gdy wśród poprzednio pracujących w sektorze usługowym wskaźnik ten wyniósł 35,1%, a w sektorze rolniczym był najwyższy i wynosił 40,3%.**

Sektor rolniczy

Sektor przemysłowy

Sektor usługowy

Jak zostało wcześniej wspomniane tylko w sektorze usług występuje równowaga na rynku pracy, a więc liczba bezrobotnych jest zbliżona do liczby ofert pracy. Niemniej jednak na poziomie województw sytuacja wykazuje pewne zróżnicowanie, co najlepiej obrazują załączone kartogramy.

Sektor rolniczy charakteryzuje nadwyżka siły roboczej. W 2008 r. istotną przewagę zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących w tym sektorze w stosunku do ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców z omawianego sektora odnotowano we wszystkich województwach. Wskaźnik intensywności nadwyżki kształtował się w przedziale od 0,2 w województwach podkarpackim, pomorskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim do 0,8 w mazowieckim.

Globalnie na poziomie kraju w sektorze przemysłowym liczba ofert pracy była niższa niż wyniósł napływ bezrobotnych poprzednio pracujących w tym sektorze, a więc wystąpiła tam nadwyżka siły roboczej. Jednak nadwyżka dotyczyła 14 województw. **W przypadku województw pomorskiego i śląskiego na rynku pracy odnotowano równowagę.** Oznacza to, że liczba ofert pracy była zbliżona do napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w danym sektorze.

W województwach, w których odnotowano nadwyżkę siły roboczej kształtowała się ona w przedziale od 0,3 w kujawsko-pomorskim i podkarpackim do 0,7 w województwie łódzkim i mazowieckim.

Mimo faktu, że w sektorze usługowym na poziomie kraju występuje równowaga, to nie dotyczy to wszystkich województw.

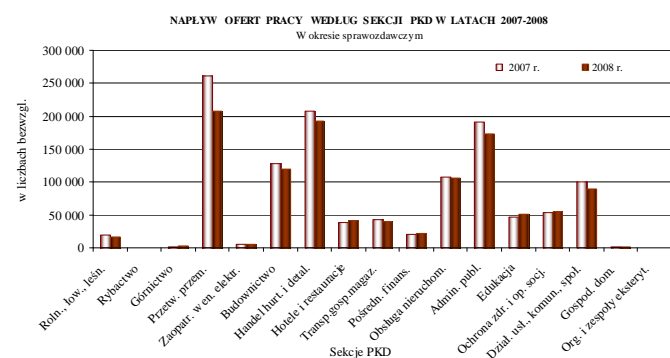
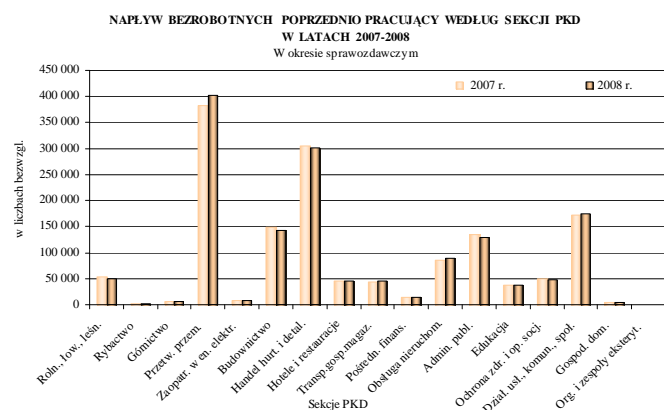
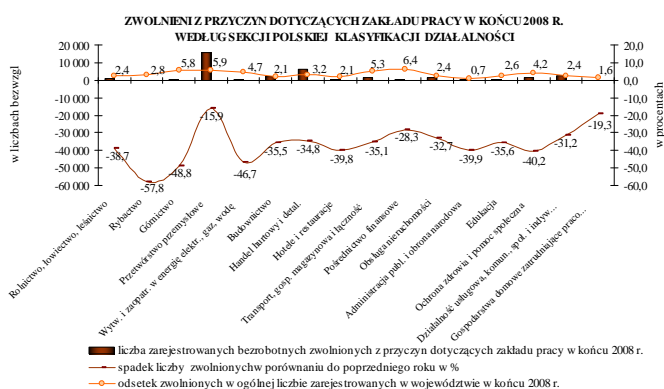
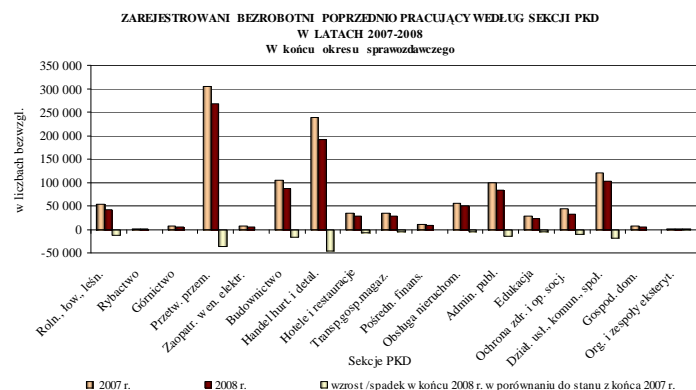
W przypadku tego sektora w 2008 r., jak też w latach wcześniejszych, odnotowano dość **istotne zróżnicowanie wskaźnika intensywności deficytu/nadwyżki siły roboczej.**

Deficyt siły roboczej w sektorze usług odnotowany został tylko w województwach lubuskim (na poziomie 1,3) i mazowieckim (1,2).

Natomiast równowaga na rynku pracy wystąpiła w województwach: dolnośląskim, lubelskim, łódzkim, opolskim, pomorskim, śląskim, i świętokrzyskim.

W pozostałych województwach zanotowano nadwyżkę siły roboczej na poziomie od 0,6 w województwie kujawsko-pomorskim do 0,8 w małopolskim, podlaskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI I OFERTY PRACY WEDŁUG SEKCJI POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD)

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2008 r. pracowało przed zarejestrowaniem się w przetwórstwie przemysłowym – 267,7 tys. osób oraz w handlu hurtowym i detalicznym – 191,7 tys. osób.

Najszybciej jednak zmniejsza się liczba bezrobotnych poprzednio pracujących w sekcjach rybactwo (spadek o 31,2% w porównaniu do stanu z końca 2007 r.) oraz górnictwo (spadek o 28,9%).

W 2008 r. najniższy spadek liczby bezrobotnych dotyczył poprz. pracujących w działalności niezidentyfikowanej (o 5,8%) oraz obsłudze nieruchomości, wynajmie i usługach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (o 10%).

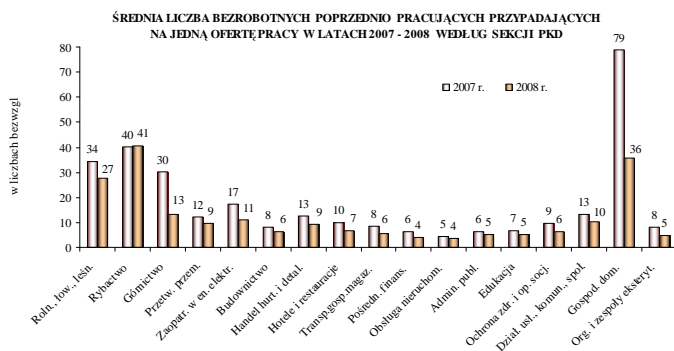
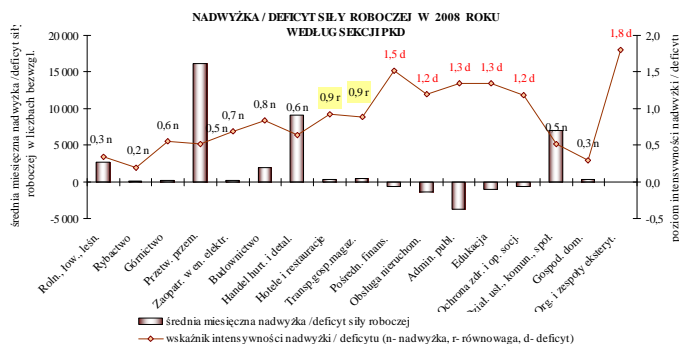
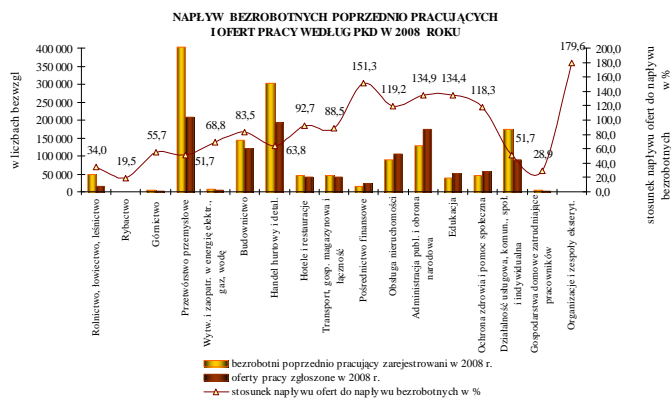
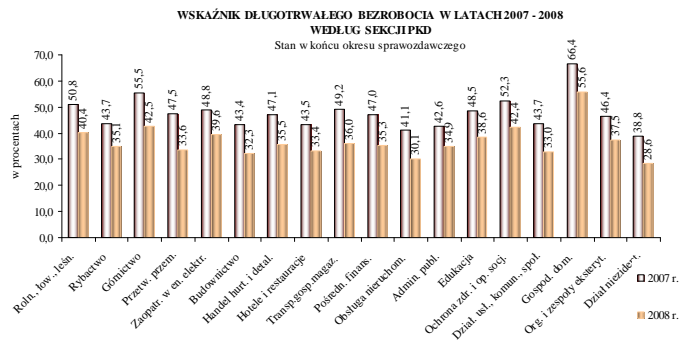
Z kolei wzrost liczby bezrobotnych do 88 osób (o 4 osoby) dotyczył poprzednio pracujących w sekcji organizacje i zespoły eksterytorialne.

W końcu 2008 r. wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących najwyższy odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy odnotowano w sekcji przetwórstwo przemysłowe. W sekcji tej przed zarejestrowaniem pracowało ponad 15,5 tys. zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Osoby zwolnione stanowiły niemal 6% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących w przetwórstwie przemysłowym i można stwierdzić, że co trzeci bezrobotny zwolniony z przyczyn dotyczących zakładu pracy przed zarejestrowaniem się pracował w przetwórstwie przemysłowym.

Szybszy spadek poziomu bezrobocia w niektórych sekcjach wynika albo z wysokiego spadku napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w danej sekcji, albo też z dynamicznego wzrostu ofert pracy od pracodawców prowadzących działalność w tych sekcjach.

Spadek napływu bezrobotnych w 2008 r. w kraju wyniósł 0,6%, ale zmiany napływu kształtowały się od spadku o 9,6% w rybactwie do wzrostu o 9,8% w tzw. działalności niezidentyfikowanej.

W 2008 r. w porównaniu do roku wcześniejszego, wzrost liczby ofert pracy dotyczył sekcji: górnictwo (o 79,7%), organizacje i zespoły eksterytorialne (wzrost o 53,8%), gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (wzrost o 34,1%), wytw. i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (o 10%), pośrednictwo finansowe (o 10%), hotele i restauracje (o 9,2%), edukacja (o 8,3%) oraz ochrona zdrowia i pomoc społeczna (o 2,9%).

Analizując wskaźnik długotrwałego bezrobocia zdecydowanie najkorzystniej wygląda sytuacja (poza działalnością niezidentyfikowaną) w obsłudze nieruchomości (30,1% pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie poprzednio pracujących w sekcji) oraz budownictwie (32,3%).

Najwyższy udział długotrwałe bezrobotnych odnotowano wśród poprzednio pracujących w gospodarstwach domowych (55,6%), górnictwie (42,5%) oraz ochronie zdrowia i opiece społecznej (42,4%).

Udział długotrwałe bezrobotnych zmniejszył się we wszystkich sekcjach.

Napływ bezrobotnych i ofert pracy ma istotny wpływ na wnioskowanie o równowadze na rynku pracy. **W 2008 r. przewagę liczby ofert pracy nad napływem bezrobotnych poprzednio pracujących w danej sekcji odnotowano w 6 sekcjach PKD, tj.: pośrednictwie finansowym, obsłudze nieruchomości, administracji publicznej, edukacji, ochronie zdrowia i pomocy społecznej oraz organizacjach i zespołach eksterytorialnych.**

Z kolei w sekcjach hotele i restauracje oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność przewaga bezrobotnych była na tyle nieistotna, że można tam mówić o równowadze na rynku pracy. W pozostałych sekcjach na poziomie kraju można stwierdzić istnienie nadwyżki siły roboczej. Sytuacja w poszczególnych województwach wskazuje na znaczne zróżnicowanie.

Ważnym wskaźnikiem analizy sytuacji na rynku pracy jest liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. **Wskaźnik ten kształtował się od 4 bezrobotnych na 1 ofertę w sekcji pośrednictwo finansowe oraz obsługa nieruchomości do 41 osób w sekcji rybactwo.**

Istotny spadek omawianego wskaźnika dotyczy sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, a to za sprawą wysokiego spadku liczby bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji, na co z kolei wpływ miał istotny wzrost liczby ofert pracy (o 34,1%).

Wskaźnik ten wyraźnie pokazuje, że **mimo stwierdzenia deficytu siły roboczej w niektórych sekcjach nadal kilku bezrobotnych przypada na 1 ofertę pracy.** Odrębną kwestię stanowi fakt, że osoby z wyższymi kwalifikacjami często poszukują zatrudnienia bez pośrednictwa urzędów pracy. Podobnie pracodawcy, mimo faktu, że powinni zgłaszać wolne miejsca pracy do urzędów pracy, nie zawsze to robią i *gros* pracowników pozyskują innymi sposobami.

Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo

W sekcji rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo we wszystkich województwach liczba ofert pracy była niższa niż napływ bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji, tak, więc wystąpiła nadwyżka siły roboczej. Liczba zgłoszonych ofert pracy wyniosła 16,6 tys., zaś napływ bezrobotnych wyniósł 48,9 tys. osób, tj. był niemal 3-krotnie wyższy od napływu ofert.

Sytuacja ta może zaskakiwać głównie z uwagi na sygnalizowane braki pracowników sezonowych w rolnictwie i ogrodnictwie. Jednak oferty sezonowego zatrudnienia w rolnictwie rzadko są zgłaszane do urzędów pracy.

Rybacktwo

Również w sekcji rybactwo zarówno na poziomie Polski, jak i w poszczególnych województwach można mówić o nadwyżce siły roboczej. Jest to sekcja, w której pracowało przed zarejestrowaniem 1,2 tys. osób, dla których zgłoszono 0,2 tys. ofert pracy.

W 2008 r. nadwyżka siły roboczej na poziomie kraju odnotowana została również we wszystkich sekcjach zaliczanych do sektora przemysłowego.

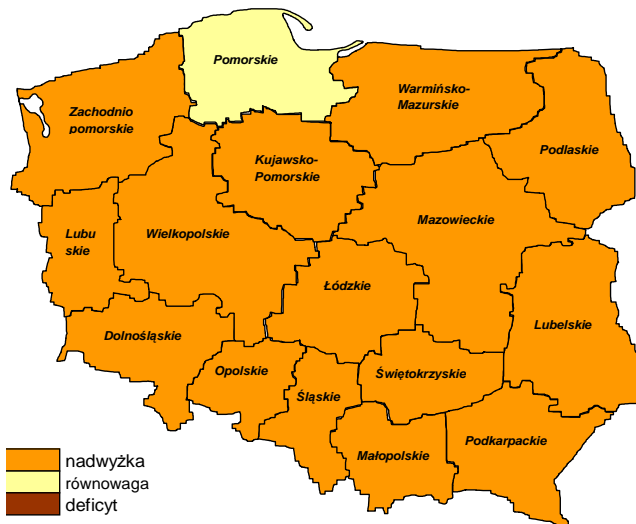
W górnictwie z jednej strony odnotowano spadek napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji (o 5,3%), a z drugiej zgłoszono o 1,5 tys. ofert pracy więcej niż w 2007 r. Liczba ofert pracy w tej sekcji wzrosła aż o 79,7%, przy spadku ogólnej liczby ofert pracy o 8,1% w porównaniu do 2007 r. Jednak nadal napływ bezrobotnych był niemal 2-razy wyższy niż napływ ofert pracy. Równowagę na rynku pracy odnotowano jedynie w województwie kujawsko-pomorskim.

Z kolei w przetwórstwie przemysłowym równowaga na rynku pracy wystąpiła w województwie pomorskim, a we wszystkich pozostałych zanotowano nadwyżkę siły roboczej.

Górnictwo

Przetwórstwo przemysłowe

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę

Znacznie bardziej zróżnicowana była sytuacja w przypadku sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę. W sekcji tej przed zarejestrowaniem pracowało niemal 8 tys. bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 r., natomiast pracodawcy z tej sekcji zgłosili 5,5 tys. ofert pracy. Na poziomie kraju liczba zgłoszonych ofert wystarczyłaby dla ok. 69% bezrobotnych z tej sekcji.

W żadnym województwie nie odnotowano deficytu siły roboczej, przy czym równowaga na rynku pracy wystąpiła w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim i świętokrzyskim. Warto dodać, że w 2007 r. równowagę odnotowano jedynie w dolnośląskim.

Budownictwo

Ciągle jeszcze wiele kontrowersji budzi sekcja budownictwo, co do której jeszcze w 2008 r. powszechna była opinia o istnieniu deficytu na rynku pracy. Dane tego nie potwierdzają, gdyż na poziomie kraju **w sekcji tej wystąpiła nadwyżka siły roboczej**, choć jeszcze w 2007 r. mieliśmy do czynienia z równowagą pomiędzy liczbą zgłaszanych ofert i liczbą bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji.

W 2008 r. napływ bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji wyniósł 143,4 tys., zaś napływ ofert 119,7 tys.

Deficyt siły roboczej budownictwie wystąpił w 2 województwach (pomorskim i śląskim), a w kolejnych 5 odnotowano równowagę (dolnośląskie, łódzkie, mazowieckie, opolskie i wielkopolskie).

Część bezrobotnych poprzednio pracujących w sekcji budownictwo ze względu na długie pozostawanie bez pracy utraciła swoje kwalifikacje, bądź nie zna nowych technologii, albo też doskonale sobie radzi pracując „na czarno”.

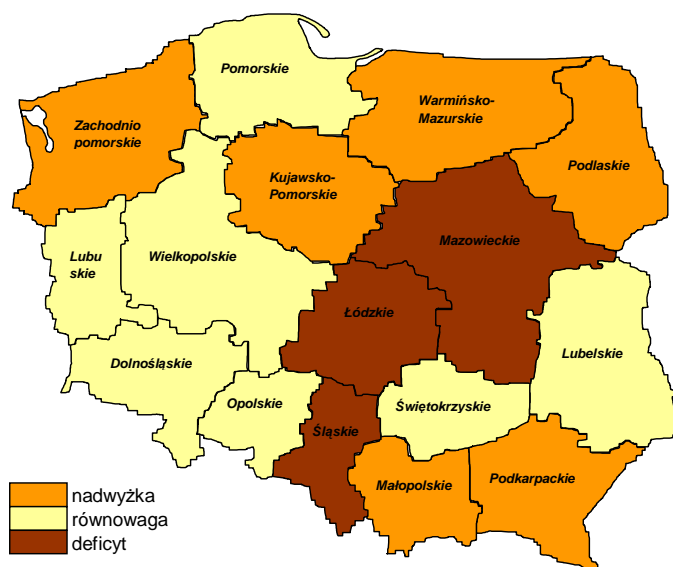
Transport, gospodarka magazynowa i łączność

Sektor usług pozostaje najbardziej zróżnicowany pod względem deficytu i nadwyżki siły roboczej zarówno na poziomie sekcji PKD, jak i województw. Mimo faktu, że rozpatrując dane zagregowane na poziomie kraju w sektorze tym w 2008 r. wystąpiła równowaga na rynku pracy, to charakteryzowała ona 2 sekcje, tj. hotele i restauracje oraz transport, gospodarkę magazynową i łączność.

W sekcji transport gospodarka magazynowa i łączność w województwach mazowieckim, dolnośląskim i śląskim liczba zgłoszonych miejsc pracy przez pracodawców działających w omawianej sekcji znacznie przewyższała napływ bezrobotnych poprzednio w niej pracujących, a więc odnotowano tam deficyt siły roboczej. Ponadto w 3 województwach można mówić o równowadze na rynku pracy, (pomorskie, wielkopolskie i lubelskie).

Hotele i restauracje

Handel hurtowy i detaliczny

Działalność usługowa, komunalna, społ. i indywidualna

W sekcji hotele i restauracje deficyt siły roboczej odnotowano w 3 województwach, a mianowicie mazowieckim, łódzkim i śląskim. Ponadto w 7 województwach wystąpiła równowaga w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy zgłoszonych w 2008 r. (dolnośląskie, lubelskie, lubuskie, opolskie, pomorskie, świętokrzyskie i wielkopolskie).

W handlu hurtowym i detalicznym w 2008 r. odnotowano nadwyżkę siły roboczej na poziomie 0,6. W sektorze usług tylko w sekcji handel hurtowy i detaliczny w 2008 r. w żadnym województwie nie odnotowano deficytu siły roboczej, a równowaga wystąpiła tylko w mazowieckim.

W 2008 r. wysoką nadwyżkę siły roboczej, na poziomie 0,3, odnotowano w sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników. Pracodawcy z tej sekcji zgłosili zaledwie ok. 1,3 tys. ofert, przy napływie bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji na poziomie 4,6 tys. osób. Jednak również w tej sekcji mamy do czynienia z niedoborem siły roboczej w województwach dolnośląskim, i mazowieckim. Z kolei w łódzkim liczba ofert pracy była zbliżona do napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tej sekcji.

Należy jednak zauważyć, że w znacznej mierze sekcji gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników dotyczy tzw. praca nierejestrowana.

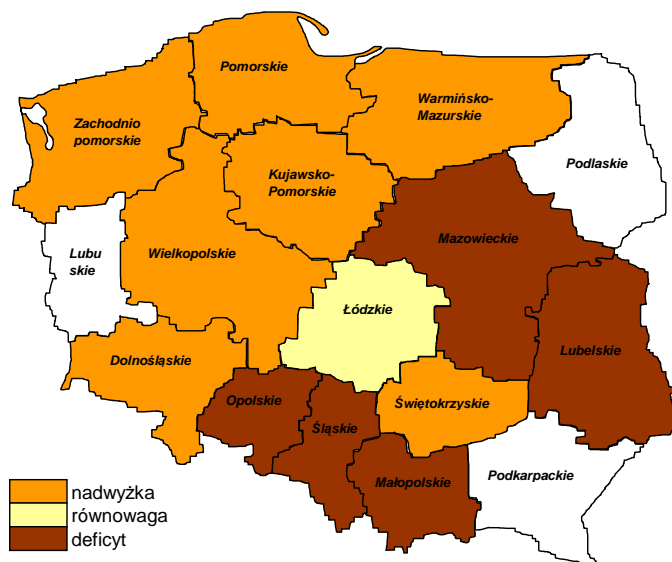
W sekcji działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna w kraju wystąpiła nadwyżka siły roboczej, przy czym deficyt notowany był w 2 województwach (lubuskim i opolskim), w lubelskim odnotowano równowagę a we wszystkich pozostałych nadwyżkę siły roboczej.

Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników

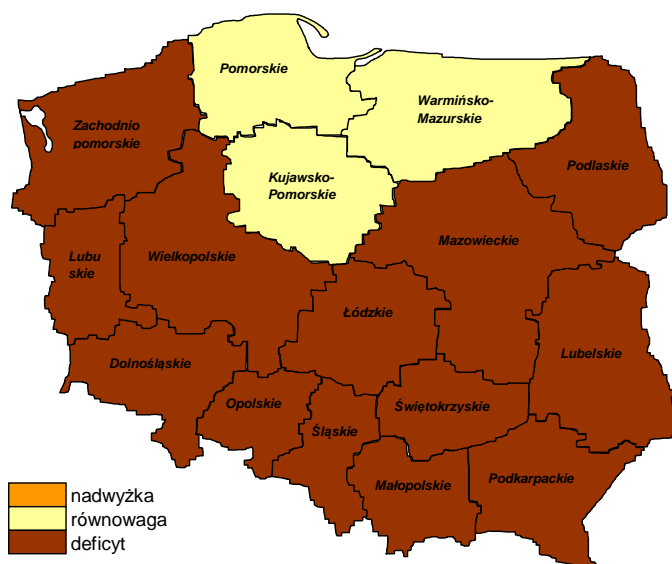

Organizacje i zespoły eksterytorialne

Pośrednictwo finansowe

Administracja publiczna i obrona narodowa

We wszystkich pozostałych sekcjach PKD w 2007 r., z zestawienia bezrobotnych i ofert pracy, wnioskować można o deficycie siły roboczej. Najwyższy deficyt na poziomie kraju dotyczył organizacji i zespołów eksterytorialnych oraz pośrednictwa finansowego.

W kraju deficyt siły roboczej (na poziomie 1,8) odnotowany został w sekcji organizacje i zespoły eksterytorialne, przy czym jest to sekcja, w której w całym 2008 r. zgłoszono 203 oferty pracy, a napływ bezrobotnych poprzednio w niej pracujących wyniósł 113 osób.

Ponad połowa ofert pracy zgłoszona została w województwie lubelskim i tym samym wystąpił tam deficyt siły roboczej w omawianej sekcji – liczba ofert pracy była ponad 30-krotnie wyższa niż napływ bezrobotnych. Deficyt odnotowano również w mazowieckim, opolskim, śląskim i małopolskim.

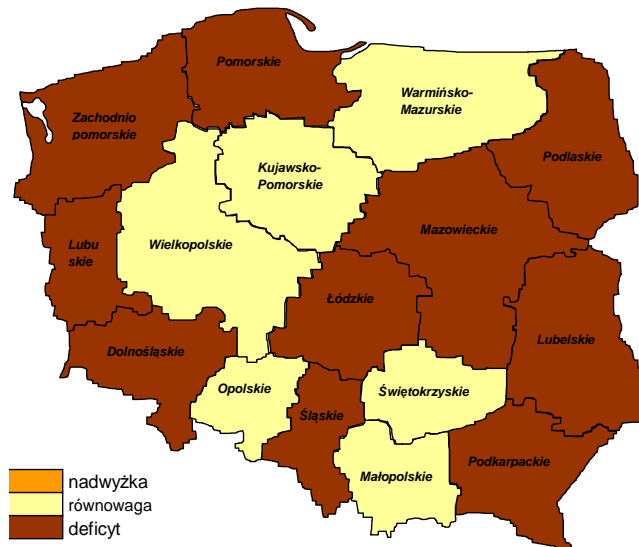
Ponadto w województwach podlaskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim nie wpłynęła żadna oferta od pracodawców zaliczanych do tej sekcji, natomiast w lubuskim, podkarpackim i podlaskim nie zarejestrował się żaden bezrobotny poprzednio pracujący w tej sekcji.

W sekcji pośrednictwo finansowe na poziomie województw niedobory kadrowe dotyczyły 13 województw, a w pozostałych 3 (warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie i pomorskie) wystąpiła równowaga na rynku pracy.

Deficyt siły roboczej wystąpił w 12 województwach w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa oraz w 10 województwach w sekcji edukacja.

W pozostałych województwach w obu ww. sekcjach liczba zgłoszonych ofert pracy była zbliżona do napływu bezrobotnych poprzednio pracujących w tych sekcjach, co pozwala wnioskować o równowadze na rynku pracy.

Edukacja

Map of Poland showing the distribution of food consumption by voivodeship. The map is color-coded: orange for 'nadwyżka' (surplus), yellow for 'równowaga' (balance), and brown for 'deficyt' (deficit).

Voivodeship	Category
Zachodniopomorskie	deficyt
Pomorskie	deficyt
Warmińsko-Mazurskie	nadwyżka
Podlaskie	nadwyżka
Kujawsko-Pomorskie	nadwyżka
Mazowieckie	deficyt
Lubelskie	nadwyżka
Łódzkie	nadwyżka
Świętokrzyskie	deficyt
Podkarpackie	nadwyżka
Małopolskie	deficyt
Śląskie	deficyt
Opolskie	równowaga
Dolnośląskie	deficyt
Wielkopolskie	deficyt
Lubuskie	równowaga

Równocześnie jednak w 6 województwach w sekcji obsługa nieruchomości wystąpiła nadwyżka siły roboczej i dotyczyło to województw śląski, łódzki, mazowiecki, świętokrzyski, wielkopolski i zachodniopomorski (podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego i warmińsko - mazurskiego) oraz kujawsko-pomorskiego i łódzkiego.

Map of Poland showing the distribution of agricultural production by voivodeship. The map is color-coded: orange for 'nadwyżka' (surplus), yellow for 'równowaga' (balance), and brown for 'deficyt' (deficit). The 'Wielkopolskie' voivodeship is highlighted in orange, indicating a surplus. Other voivodeships like 'Zachodniopomorskie', 'Kujawsko-Pomorskie', 'Podlaskie', 'Lubuskie', 'Mazowieckie', 'Łódzkie', 'Świętokrzyskie', 'Podkarpackie', 'Małopolskie', 'Śląskie', 'Opolskie', and 'Dolnośląskie' are in brown, indicating a deficit. 'Pomorskie' and 'Warmińsko-Mazurskie' are in yellow, indicating balance.

Najwyższy deficyt wystąpił w województwach opolskim i świętokrzyskim – na poziomie 1,7.

Wnioskowanie powyższe obarczone jest stosunkowo wysokim poziomem ogólności i licznymi ograniczeniami wymienionymi w uwagach metodycznych. Niezależnie od stwierdzenia, że w danej sekcji wystąpiła nadwyżka, czy deficyt siły roboczej, nadal średnia liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy kształtuje się od 4 osób w obsłudze nieruchomości i pośrednictwie finansowym do 41 w rybactwie.

ANEKS STATYSTYCZNY